

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нің Дээди Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 144 (10129)

1976 чылдың июнь 17, четверг

1925 чылда үндүзүлгөсүн

Өртөө 2 көп.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ КҮШ-АЖЫЛЧЫ ХҮННЕРИ

СЭКП обкомунда, Тыва АССР-нің

Министрлер Чөвүлелинде

ТАРАА, СИГЕН ШӨЛДЕРИН ЭКИ СУГГАРАР

Республиканың колхоз, совхозтарында ажыгаладыг черлерин суггарып талаа-биле айны эрттирер турарының дугайында айтырыгын СЭКП обкомунун буюру болгаш Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлели чыгарып чыгарган. Көдө ажыл-агыйның ажыгаладыг черлеринин вегетация суггарылыгының темптерин күштелдирерге организастар талаа-биле чогуур хемчеглерни Көдө ажыл-агый министрствозу, Медиагация болгаш суг ажыл-агый министрствозу, СЭКП райкомнары, районнар Советтеринин куускомнары, көдө ажыл-агый өргөлдөрү, суггарылыг системаларының өргөлдөрү, колхозтарының болгаш совхозтарының удуруткучулары албай турарын демдегелен. Илан бугаар 44,5 муң гектар черин суггарып турган, июнь 14-ке чедир 2400 гектар черин суггарган. Вегетация суггарылыгына Кая-Хем, Чөөн-Хемчик, Танды, Кызыл болгаш Ени-Уч районнарының ажыл-агыйлары арга чедир кирбиз.

СЭКП райкомнары, районнар Советтеринин куускомнары болгаш көдө ажыл-агый өргөлдөрү суггарылыгының күш-ажылынын шын организастар, суггарылыг черлерин ажылдаар талаа-биле бүгү ажылдары аңжыктер дээш колхозтар дарагаларына база совхозтар директорларына чогуур негелден салбайн турар. Ажыл-агыйларын чымык удуруткучулар суггарылыгы болгаш чаашкындарының машинна-рының машинистерин шалгалдыг чоруулашкан, оларнын орнуна кааилерин чегелес кирибей турарындан суггарылыг эвеполары сандарын, чаашкындарының машинна-ры чыгыс эелчеге алындыг турарындан суг аңаа эгил чыдадынын чижектери бар.

Суггарылыг организастар турарында четистерин чайла-дыр талаа-биле тодаргай хемчеглерин боттандырып бол-гаш суггарылыг эвеполарының ажылы болур-чогууру-биле организастарын, агрономнарын болгаш бригадирлерин харысалгалын бедирин Көдө ажыл-агый министрствозуна, СЭКП райкомнарына, районнар Советтеринин куускомнарына, көдө ажыл-агый, суг ажыл-агый өргөлдөргө, партия организастарына, колхоз, совхозтарының удуруткучуларына СЭКП обкомунун буюру болгаш Тыва АССР-нің Министрлер Чөвүлели дааскан.

Вегетация суггарылыгының планнарын шынарлыг күс-сөдүр сорууда-биле база суггарылыг черлерин магалдаан дү-жүттү алдыры-биле республикага июнь 15-тен июль 15-ке че-дир үеде көдө ажыл-агыйның ажыгаладыг черлерин суг-гар талаа-биле айны чарлаар.

СЭКП райкомнары, районнар Советтеринин куускомнары болгаш көдө ажыл-агый өргөлдөрү суггарылыг талаа-биле график-даалганы болгаш, совхоз бугурунче чедир, ону бедик организастар болгаш агрохемиктер дегенге күс-сөдү-тинген турарын хандырар хүлээлген. СЭКП райкомнары бол-гаш районнар Советтеринин куускомнары колхоз, совхозтар-да суггарылыг чоруу турарының дугайында оператив-тиг медаларын ону бүрүдө айры айрык чөрүп турарынын байдалын шыгынызы-биле контролдаар ужураар.

Республиканың колхозтары болгаш совхозтары чымык та-рыларын дооскан, поага кул-тураларын олутуруп доозуп турар. Илчипаган ам кукуру-аа, картофель, поагалар та-раан шөлдерин ажаарының кидин түдүк үеде эгелен ту-вар. Ажаалданы эки чорудуп турар черлер бедик дүжүттү ап турары билдирер. Чижээ, «Кызыл тарак», «Бурзу-гаар», «УИКА 23» чымык колхозтар, Каа-Хемде «Комму-низмче орук», Тандыда «Ком-мунизмдин келеси» колхозтар тарылыг шөлдерин бок үнү-терден арылаар, тарылыгын өске-даа агрохемиктер ажаал-дарыны чоруулар талаа-биле улуз ажылдарын чорудуп ту-вар.

Бо ажыл-агыйлар тарылыг шөлдеринге бичиле бок үнүштер көстүп эгелзеп бол-гаш ороан-на аштай эгелээр. Үнүштер үнү эгелзөөдө бирги илчиртешкенин, а үнүштер үнү келгенде ийги-ли илчиртешкенин чорудуп, бок үнүштерин узууткан турар. Одуруугар аразынын ажылдан кылмышканын үнүштер чаа-ла көстүп ора чорудуп эге-лээр. Бо ажылдарын олуту-дарык минералдыг, илчиртеш-төөтүгү чымыкчандыгына тогери-биле кааи чорудар ужураар. Одуруугар аразынын үлүшүлүшкенин ийи-үш-үдэ чорудар алаар.

Суггарылыг черлерге олут-кан култураларын үлүшүлү-шкенин бирги азы ийгили суггарылыг эрттирген соон-да малай-ла чорудар.

Андаргаш илчиртеш черле-ге тарым култураларын

агротехниктиг ажаалдазын са-гыма ажыл-агыйлар он эгелзеп олутурут ап турарынын кол чылдаганы-бок үнүш-терин ужурут болур. «Чыраа-Бажы», «Сүт-Хол», «Найрал», «Ак-Туру», «Тес-Хем» совхоз-тар, Бай-Тайгада «Мурал», Кызыл районунда «Х Улу» ху-ра, Чөөн-Хемчикте «Октябрь 30 чымы», Тес-Хемде «Ак-Эрчи» колхозтар аңдаргаш илчиртеш черлерге олуту-тур култураларын чыгыс ажаал-дазын бааи чоруулашкан, хары-даа шүзү чорутпай барган, хемчег эгелзеп дүжүттү ап ту-вар.

Бичипаган ажыл-агыйлар-нын, районнарын колхоз ажыл-агый өргөлдөрү суггарылыг удуруткучулары болгаш совхозта-рының култураларын ажаалдазын чо-гуур үеинде чорууларын до-таамал контролга азыр хү-лээлгендер.

Он аңаа тараа култу-раларынын бок үнүштерин удуруткучулары-биле аенахемиктер болгаш чер кырынын ажаал-дап кылмышканын чоруу-лап, тербииттерин ажаалда-ры чугула. Бо ажылдары бок чымык 100 муң гектар ажыл-агый чорудар. Ажыл-агыйларын удуруткучулары аенахемиктер ажаалдарын чо-рууларын эргексч чугула не-гелдери: самолеттар ховар, ужул үлөр шөлдерин белет-кээр, кынар-чар материалдар-ны, өске-даа чүддерин баш-улар белеткен ап, экипастар-ны ажылдарына таарым-чалдыг байдаларын тургузар ужураар.

«Тыва суг-тууду» трестин, № 2 ИМН-зының экипастары Алексей Савинович Дубинков тоску беш чылда күш-ажылчы чедикширини дээш күш-ажылчы Алдар орденин үшүк чегези-биле шаңнаткан.

Алексей Савинович бо хүннөрдө Элегес-

тин суггарылыг системаны чазарты тудар ажылдарда идепхейлиг кирип, хүн бую-нун эзлеч нормазын буюн чартыктан ийи чедир ажык сугседип турар.

ЧУРУНТА: А. Дубинков.

Г. ВСКУС-ОЛДУН ФОТОЗУ.

Чуртка—эки шынарлыг, хөй дүктү

КЫРГЫЛДА ПУНКТУЛАРЫНДА

«КЫЗЫЛ ТАРААЧЫН» совхозун Эрбек салбырының хойжулары ону беш чылдын баштайгы чымыктын планын чымык чымык болгаш соци-алист хүлээлгелерин күс-сөдү дүш күженишкенин ажаал-дазын ажаалдаар.

Салбырын ишчилери ам каш-ла конгаш хой кыргыз-дазын массалыг эгелээр. Шун-ту 50 кодунада 33700 баш хойну кыргыз, күрүне 76 тоина «ак адимын» садарын планан турар.

Бо чугула кампанияны ор-ганизастар эрттиргенге бе-леткен ажаалдары доозулган бе? Бо айтырыгта дорт хар-ымны салбыр өргөлдөрү Хүр-оол Чыбал-оолович Хо-валыг берген:

— Кыргыда пунктуу бе-лет. Электрик 42 хачмы ажылдаар бис. Хол-биле кыргызга чидир улуз бо-лурп барыдаа, бок чымык эгелен, бүгү хойларын электрик хачмылар-биле кыр-гыз. Ажылда он хонук иш-тинде доозарын көргөс...

Ол шын. Эрбекчелер хой кыргыздары бөрүнү-биле белеткенден болур. Кыр-гызда пунктуу электри

КЫЗЫЛ РАЙОННУН «Х УЛУГ ХУРА» колхозунун хойжулары 23 муң хойну кыр-гыз, күрүне хөй дүш бээр-нин белеткен ажылдары ба-за бүрүн дооскан. Били-Коа суурда тои пунктуу 42, То-дунда кыргызда пунктуу 42 электрик хачмыларын ажаал-дазын белеткен.

Кыргызда ажылда мал-чымык, ажаалдан хостук механизатор кадрларын, суур-да албан организастары чеге-риш чымык ажаалдачыларын хавар—тударын көргөн. Электрик хачмыларын ажаал-дазын электрик үш мастери, дүк чылаар кижиликтерин белет-кен. Улуз ишкер-электрик Ону-оол Ары тои пунктуу электри хачмыларын бүгү негелдери дүштүр кыл-дырткан.

Колхоз баштаар чери кыр-гыз хойларын чуудалган чорудар черде ам холуу чы-мык ийи котолду чоокта чаа немей тургускан. Анда чүгө хойларын эвес, сүт-бараан фермазын бүгү ивек-терин, ол ишкан чонун хуу-ла мадларын чуур.

— Моон мурунда чылдары ийинтин малайга чымык арылган, малайгы кодулар чорук турган. Ветеринар хемчеглерин он иштинде мал чуудалган чорударын ажит-каанын түшүндүрүп ол а-рылган ам бүрүн узуутканын—деп, колхоз баштаар чер-тин дарагы Ш. Ондар чуга-ады.

Ийи кыргызда пунктуу байдал ыдыт.

А. АИР.

КОЛХОЗ ТУДУГЛАРЫНГА БАЗА ХАМААРЖЫР

«Сүмелешсе кандыгыл» деп чүүлге холбаштыр

Тудугу Лундун Сыдаанын «Шин» соулга үнүн чүүлүн бистин «Каа-Хем» районун «Тилелге» колхозунун ажыл-ишчилери, тудугулары бол-гаш малчынары дыка сонур-гап, номчаан деп чугаалар бо-лур. Чүге дээр бистин ажаал-агыйда тудуглар дыка калбаа-биле чоруп турар. Он илчиртеш мал кажаларынын тудуу сөөлү чылдары дыка чазарты-лып турар. Бистер мал ка-жаларынын канчаар кыл-дыгынын, кандыг шынарлыгын кынардан-лаа артык эскерип турар бис. Мен хойжуларын контроль болууну келжигү болганымда, бо талаа-биле айтырыгын чыгыс эес улаа көрүп келген хура-суглаанын киржикчин киж мей. Илчипа-ган эш Ш. Сыдаанын чугуу-ге холбаштыр болууну сана-ларымн илчиртеш болаа мен.

Бистин колхозга кайгыны-га-даа 500 хой кирер чыгыс-дай төлөкчелдин кажаларын тутулаан. Ол кажаларын

колхозтун тудугулары эес, а керээ бугаар ажаалдан киж-лер кылган. Бистер, малчы-нар кажаларын хура-суглап, анаа көжүп кээп, ажаалдан эгелен турувуста, чап-чаа, ды-ка аянып, шынарлыг, белет-кен кажалар бооп турган. А херек кыргызда бо кажаларын көр-гө, Лундун Сыдаанын бижээни микша, «чугу-караал» каан, сөөк, дамдыла, хыраалар боорун малчынары ургуту-ху-мудан чугаалар турар боор-дур.

Чангыс-ла чижектен малаа көргүзүп болур бис. Сөөкү чылдары бисе туткан хой кажаларынын дарагынын кырында төккөн доорура дыка чуга болган. Баштай бодалга, ол ишын-ла ужу-дуза чо-ишкан кылдыр салгындар. Илчипа-ган ол база-да хой малга дыка бааи салгындар, чепес чорук деп үвүнчү бо-луну караан-биле көргөс мен. Кыш дүжүп, сөөк-даа эге-

ЧАНГЫС ЭП БОЛГАШ СЫРЫЙ КАТТЫЖЫШКЫН

МАРН-ның XVII съездизинде

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Моол-дун Араттын революстуг на-мынын XVII съездизин болуун

ажылчы политиктиг бедик кө-дүрүшкүнүн байдалында, Моол коммунистерни марк-сизм-ленинизм болгаш про-летарж интернационализм принциптерин сыйын дивес шинчи чорууну демдө-биле узамчылап турар.

МАРН-ның XVII съездизин июнь 14-те болган ху-раалында СЭКП-нің делегаци-янын башыны, СЭКП ТК-ның Политбюро келжигүн, СЭКП ТК-ның секретары Ф. Д. Кулаков байыр чедирп чүве чугаалаан.

Совет Экилелин Комму-нист партиянын Топ Ком-итетинин, коммунистерин болгаш бүгү совет кижилерин муруннан съездизин киржи-чилеринге, Моол Арат Респу-бликанын коммунистеринге, бү-гү ажылчы чоннарына ол аак-дунумен ийги байырын дамчыткан.

СЭКП ТК-ның Чингиле се-кретары, силерин республи-каларын хундулут хамааты-а эш Брежневтин хууза даал-ганын улуз өөрүшкү-биле күс-сөдүп тур бис деп, Ф. Д. Ку-лаков чугаалаан. Силерге бол-гаш силерин ийгүрүндө бү-гү моол уласка чедикшир-лел, чазай байдал болгаш улуз аас-кесиктиг болуур деп он-не чымык, чүректин ха-нымын куузонкинерин илчирдирп Леонид Ильич д-лаан.

Моолдун Араттын револю-стуг намынын XVII съездизин ажаалына киржир-биле СЭКП-нің делегациянын ча-лаанын совет коммунистер бистин партияларынын болгаш удуустарынын бу-зубас чангыс ээинин база аак-дунуна найыралынын чаа херечтин кылдыр көрүп турар.

МАРН ТК-ның Бирги секре-тары эш Ю. Пелевдин кыл-ганы, Топ Комитеттин Отчөт илеткелин шунтуусу ханы ил-чиртеш-биле алынды. Эртектер беш чылдын дүжү-дүлэ партиянын болгаш чонун байлак туржугалын илеткеле чогаалдык марксизм-лени-низмдин туржугалында тү-нөп, моол чере социализмн материал-техниктиг баазанын тургузар, социалистг ишти-лел харылааларын сайгырап-гайдыр талаа-биле чаа

делегерей соруугаларын кө-дүрүп турар-дыр.

Талантыг болгаш күш-ажылга ынакшылыг моол улуустун улуз ажылчы, партия-нын политиктиг, организакчы болгаш идеолотуг ажыл-чору-дугалы силерин чуртунарын каракка көзүлдүр-де улам чазартып турар-дыр деп, Ф. Д. Кулаков чугаалаан. Моол Арат Республка социалистг ийигилеадыг тургузушкуну-на план бугаар бугарелдиг бурнуураал, үлөтүр күчү-н дүрген немей өстүрүп, көдө ажыл-агый бугурулгезин көдүрүп турар.

Силерин республикалар-нын делегейге ат-алдары чы-дын-на көдүрүп ора. Бо рес-публика тайбынын быжыгала-рынга, бүгү улуустарын хос-талга, демократияга, социал-депшиягеге хамаарышкан эрел-лерин бачыткаалыг ийиги берип турар. Бөгүн соци-алистг Моолче хөй-хөй улуз-тар хундулелдиг кичээлге болгаш «сенуурга-биле көрүп турар. Ол черде билдиргир. Хөгжүленин капиталистг үе-чазалы өөп өрткөн. Феода-лизмден социализмге шийчиг болуур аргалыгын дугайында гениалыг ленинни өттүр ко-рутүшкүнү Моол херек кы-рынга боттандырган.

Кайгамчыктыг юбилейге — улуучу революциянын 55 чыл онго Моолдун улуз че-ликинеринг ужуражы келгени — Моолдун Араттын революстуг намынын полити-казынын шыннып бугурулгезин бачыткан турар-дыр. Моол улуустун шынчы өлү, делегей-нин коммунистг шимчээш-килини көсүт ажаалдачыла, чайгыш чок шынчы, интер-национализм эш Ю. Пелевдин баштап намын Топ Коми-тетинин ажил-чоругалыгын үр-түнелдеринин дугайын ол чедикшилер чугаалап турар.

Аак-дуну Моолдун бистин канчаар көрүп турарынын алыс уткалын изерткен да-раазында кайгамчыктыг эсе-терин бүгүн чартык чыл муру-нунда Улан-Баторга байырыг хураалга чүге чугаалап тура, Леонид Ильич чугаалаан: «Со-циализм дээш демисел талаа-биле бистин эш хөчтүн сорат-нигыс улуучу Моол-биле най-рал — ол дээр бестерге, совет кижилерге, аларнын болгаш интернационалчын хү-лээлгенин херээ-дир».

Моолга социализм тургу-зушкунуна совет улуустун бергузун турар хой талаалг болгаш ак сеткилдиг дуудам-чымын болгаш деткичелерин дугайын съездизин иди-ринден эш Ю. Пелевдин чылгастер-биле чугаалаан. Ол се-терин сеткил ханымын бол-гаш өөрүл четтиришкени-биле хүлээп ап турарымыс билди-

Револуциянын болгаш ха-мааты дайынны маалымат чыдарында, Халхин-Голга тулчушкуннарга, Аз-чурттуң Улуз дайыннын кады-дош-кун үезинде, тайбын тургу-зушкунун алдарыг үезинде бистин чурттарымыстың ажаал-чы чоннары кезээ-де сорат-никтер, аак-дунунашкылар болуп, кады деминг хөдөлгө келген деп, Ф. Д. Кулаков он-аалап демдегелен. Найрал, кады ажылдажылга болгаш ду-залдажылга дугайында алаанга эштер Ш. И. Брежнев биле Ю. Пелевдин аттары садым-гын кереде бистин бугула-бас өилеленис синникен.

Бистин өилеленис аак-дуну партияларын — СЭКП-нин болгаш МАРН-нын ажил-чоругалыг сорук кирип тур-вар. Совет Экилелин Ком-мунистг партияны, бүгү совет кижилер аак-дунуна найрал-ды моон сонгар-лаа бүгү хем-чег-биле камгалаар болгаш бы-жыгалаар, бистин партиялары-мыстып, чурттарымыстын бол-гаш улуустарымыстын кады ажаалдажылганын калбартып деп шийтирлелг тур-соруутку.

1976—1980 чылдарда Моолдун ууас ажыл-агыйын болгаш културалын хөгжү-дөринин кол улаанышкына-рын силерин съездизинге чугаалажып турар-дыр деп, ора-тор узамчылаан. Моолдун улам ынайгы социал-экономиктиг депшилгенин улуз болгаш намын соруугаларын көдүрүп турар-дыр. Бо беш чылда моол черге чүс-чүс чаа үлөтүр, көдө ажыл-агый, култура-амы-дырал объектилерин ажаалга кирер. Кызыр ажыл аажок хөй-дүр деп, хөвөр чокаа чугаалап болур-дыр. Ийиг улуз планнарын боттандырып чик эвес херек, улуз күжениш-кинер болгаш бүгү куламыр-ларын моондур илеттиген дээрин совет коммунистер боттарынын дүжүлгезинден билер.

Моолга социализм тургу-зушкунуна совет улуустун бергузун турар хой талаалг болгаш ак сеткилдиг дуудам-чымын болгаш деткичелерин дугайын съездизин иди-ринден эш Ю. Пелевдин чылгастер-биле чугаалаан. Ол се-терин сеткил ханымын бол-гаш өөрүл четтиришкени-биле хүлээп ап турарымыс билди-

(Уланчызы 2-ги арында).

Тарааны эки хүлээп алыр

Топ районнара тараалар ам-даа бышкаак, а мурун чү-түн шөлдеринге комбайнар унуука. «1976 чылда дүжүт ажаал алышкынын, көдө ажыл-агый продуктуларын база мал чедирин бедиктерин хандырар талаа-биле немелде хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-ның болгаш ССР-нің Министрлер Чөвүлелин доктаалы көдө ажыл-ишчилерин бедик бугуручугу ажаалдарынче, бүгү ажаал алышкыны конвейерин мергезилдиг организастарынче, тараага хума-галыг болурунче кылдыр турар.

Белеткелдер ажаалдага канчаар белеткенин турары? СЭТА нын корреспондентиз-янын ол айтырыгына ССР-ның Белеткелдер министр-ствозунун элеватор удуруткучу Кол эргелзешкен на-чалыгы А. И. Турчиновтун харылааны болза:

— Бистин адырымыстың ажаалдачылары Бүгү-өиле-дин чарымыгге киргеш, тех-никтиг баазаны доктааткан хуусаалында ийи-үн иделер дөбө белеткен хүлээлген. Де-риништерин, турум болгаш көжүч чоруур механизми-ни — бүгү ажыл-агыйны сен-ториянын темиян ийигиз-биле эртен чылдарында бели болуп турар. Кубаныч болгаш Староболдун, Мо-даанын болгаш Ортака

Азия республикаларын, Ук-разиянын мурун чүк бол-тарын тараа хүлээп алыр бугурууга, ам чаа дүжү-түн тараанын хүлээп алы-рына херек кырында белеи.

Ону беш чылдын баштай-гы чымыктын онзагы чүве-и — белеткелдеринин болу-мар аргалыгын өскөн болур. Тараа уурап складтарын ке-лиинден хойуу күштүг сал-гындары агрегаттар-биле де-рзөн. Автомобилер чүгүр дүжүр 27 муң хайр тусай таарыптырган херекселерин бугурууга дөбө элп тур-гускан. Чангыс илчирт херек-селдин дууду-биле автопо-дизин 20—30 тоина тарааны ийи-үш-ле минута иштинде дүжүрүп ап болур.

Эне ажитыг кадалаа

черлери — элеваторлар ажаал алышкыны үезинде онза роль-ду ойнар ужураар. Тоску беш чылдын дүжүгүндө олар-нын ишчилер 16,5 миллион тоина кылдыр өскөн. Тараа шөлдеринге чокушудар кылган Новожилов, кара өвөс чорутурут тоина, Каа-к-стандын чур черлеринде база өске-даа азыр хой черлерде керелер улуз чаа элевато-ларын тудуп турар болгаш ажаалдаа иштер. Дүжүт ажаалдаанын ийи-үш-үдэ үе-инде тараа кадалаар чер-лерин складтары ажаал-агыйлардан хонук санымда-ла ийи миллион тоина чедир тараа хүлээп ап шыдар.

Ажаал алышкыны үезинде ажаалдын бүгү-де элеваторы — илчелен тараа шыжымынга чедир тудуш харылааткан болур. Илчипаган ажыл-агый-ларын тараа хүлээп алыр пунктуларга баш ууур бы-рылгалары, тарааны чорудуп боорлар биле белеткелчилер-нин аразында харылааларын ийи алап таарышканын көрдүгөн.

А. ШЕРБАКОВ.

болгаш совхозтарда тудут ажаалдарыга камнага айты-рын шийтирээр үеи келген айтырыг деп бодалар мен. Көдө ажыл-агый черлери колдуунда тускай пилорамажы болу-лар. Алаа кылган дилгил ма-териалдарын сан-уучу бил-димес бооп, кымга, кандыг дугуа тускайлаан кандыг-даа документте айттылган бол-гаш. Чымык кижилер «Кол-хоз бай, шылаар-ла болгай» — дөш, тудутун дилгил мате-риалдарын тоочка чока көөр, хууза хергелениге ажаалга чоруктун чижектери бистин колхозга бевин турган. Мен бо-даларымда, кажаа азы бажык тулар дөш болза, анаа үер бугу тууду материалларын ийи-санааш, тускай акт-бижик бугулар прораба азы брига-дирге хүлээлгип бөр болза эки. Устунде илчирт тудуудан кам-паныткан материаллар дөш немелде талевир бөзри база улуз ужу-дузгалыг.

Бистин чурт иш-биле бай-лак. Илчипа-ган оу өске бө-лү куралдарып ишкан, база-ла камнагалыг ажаалдары—чугула айтыры бооп турар.

С. НЕНДЕН.

Улуучу контролор Нэо-Хем район, «Тилелге» колхоз.

Съезиде ат-суратдан баришчелары. МАР-нын Кушаклынын Маалымат П. Аман, Чоёо аймактын МАР-нын маж комитетинин бирга сатары Я. Тойбо, Архангаг аймактын Тарнат сукумунун уурунун секретары Б. Намбаюбу болган эске-даа даттар савал берилгон.

Съезиде киржил туураган каш даштыкы делел пиалаларын багтынны МАР-нын XVII съезидинин байыр тадири чүве туурага, чалым-биле угкалаа.

Аж-түмө партиалар делегациялары МАР-нын XV съезидиниң тууракал белетин дачымыл берген.

Чет Швейцариянын Коммунист партиясынан белек кылган СССР-нын уластуу чүрүчү П. Т. Малдычов «Был шек. Жонич» деп чүрү съезиде дачымыл берген.

Съез аталын нояб 16 уругулауе туур.

(СЗТА — ГРИ).

Бодунун каяндазы кыл
антифашист демиселчиги,
дудун партиянызы ке
ажылдачыл Октаво Год
жык Пауэу иди үйдү
португал коммунистер сонг
деме конституцияны, жам
раттыг хосталганы болг
португал улуусту револю
чаалл алышкычтарыны —
ционализацияны, аграр
форманы, бүдүрүге чери
ринге амычтын контрол
камагыларынын кыйгыры
биде чоруп орырар.

Боттарынын иди үйдү
ин Португалиянын демокр
тыг жогхүдселини тодар
оуун — парламентте
үзөлдиг политиктиг хай кезе
ти тургузганы болгаш он
сөөлдө ажычты чопчарин
бүгү португал улуусту эр
ажыктарына — политиканы
рузуп ылдыар чакан үзөлд
күткүсина чакан тургузг
амыштырага боттаңдырынын
орун олар айткычтар.

● үшкү арын ● 1976 ч. июнь 17

Хоорай-көдээге

АРАДАНГА ААЛДАП ЧОРААН

Тыванын автордук эргелигинин коллективинин бот-тыныгыр артистери Араданга аалдап чекпеш, боттарынын уран чуулун тайганын чурттанчыларына бараалгадып сенуургатканнар. Көдээ клубту 200 хире киши долаур олурунган. Кроссояр кыраынын Ермаковск районунун бир көдээ Совети—Арадангы чурттанчылары бистиң республикавыстың чурттуң төп хоорайлары-биле аргы-жылгазынын кол экин болур оруктун элери-дир. Олар оруктун ажал, кагазга чаагай дузаны чедепир турар. Бичангаш куш-амалчы өнүктүрүп уран чуулун улуг күзөл-биле көргөнер.

Орунчуларын бот-тыныгыр уран чуул коллективинде 20 ажыг киши кирип турар. Концерт программасы орус улустун ыралы, уран номчулгалар, таныш болгаш өскө-дээ бөлүк, ийи-чангыс кижилерниң күүсөлдөрүндөн тургустунган.

Уран чуул коллектив ажалдап эгелээ-ле ийи чыл ашкан. Бо аразында чүгөл коллективтин бодунга эвес, №1 орун-тудуг эргелигин ажалчыларынга, концерттерин көргүскөн. Ам уаааа эргелелдин шөптө турары «Шамбалыг» советке, Балгазында №2 орун-тудуг эргелигине бараалгадып белеткенпир турар.

Партиянын XXV съездинин материалдарын пропагандалаары, ону беш чылдын онаалдарын хуусаа бетинде күүсөдир—концерттерин уран номчулгаларын кол темалары. Орунчу төп лабораториянын начальниги В. Намай уран чуул коллективиниң идеяныг киригичи.

Ол ырлары, шулук номчууру-биле кызыгаарлапмай, баянга уделгелерин хейи-биле күүсөдип турар. Ол ышкыш техниктиг килдистин начальниги А. Ностренко, капитал туудуг, куш-ажыл, телевидениедин инженерлери Н. Петрусоев, Н. Нострицев, машинистер В. Лучковская, А. Яковенко болгаш өскө-дээ идеяныг кирип турар.

Уран чуул коллективиниң өзүп, сайыраарына администрация чери, партия, профсоюз, организациялары үргүлчү боттуг дузаны чедепир турар.

Бот-тыныгыр артистериниң концерттерге көдөр хелтерин киши бурунгу таарыштыр дараадып, бали, аккордеонун эртен чылын, бо чылын 1200 рубль өртектиг үш электротракторлары садып берген. Уран чуул коллективиниң концерт бөлөкчелерин уадурунга тусайн специализация-гайде чалап экип турар.

Орунчуларын бот-тыныгыр уран чуул коллектив боттарынын уран таланттын чонга донтаамал бараалгадыр.

О. ТОВУУ.

ЧЫЛЫГ СЕТКИЛДИН ТООЖУЗУ

Ном болгаш номчукчу

Николай Ооржақты лириктиг хөөнүг шүлүкчү деп билдирбес. Ол чечен чуттааларын, очерктерин база бижип турар. Амгы үеде көдээ аныктарын ажал-амыдыралын көргүскөн оон баштайгы тоожузуң салдыга кирери билек, номга хандыкшыдылар арыда берген.

Айлаңаа биле Шолбан-оолдун аразында хамаарылгазында тоожуңуң чүгүлдө шүтүмү дүйдүнгөн. Ол шүтүм номчукчуу салдыктастады бээр. Чүгүлдө эгелен эгеше улам чыгылааны, маадыралын бот-боттарына «тускулдустурун», оларын ажал-чангыс, мөзү-шарынын бүдүрүңгү кылдыр көргүскөн.

Байлак сеткилдиг, чаныш-санын чок дөрт үздүг, аргы-шыгыс комсомолчу кыс библиотектер. Айлаңаанын омур-хөвирин автор чедимчел бижээн. Оон ынакшылга, ажал-ишке, кижилерге хама-

рылгазында бүдүрүңгү чүвөлөр хой. Амгы үеңиң аныктарына дөдөп алыскачтыг ажал-чан, мөзү-шары Айлаңаанын омур-хөвиринде чангыс мөзүлөш кылдыр чурттугунган. Автор тоожушкун, диалогтар-биле маадыралын психологияныг ханылап кирил, оларын бот-боттарына дөмөйлөшпөс ажал-чангыс ажалдып көргүскөн.

Шолбан-оол кинолаар дээр, Саранын манап чадаш, эш-хуу наймалды бодааш, Айлаңаага билдип берип чыдыра, Сара челе хонуп келир. «Шолбан-оолдун ооржакчыныг ийи катан хок кылдыр үстүрүш, ийи пашче каапкан саржаг дег, мыжыраш үн-бие көчүтүлүп-ла үнгөн».

— Дүгүлүрүң экке! Мени кааа ховзун деп бодаан азы сен? Ажалдап чораан кижиде бодаа хейил моң! Шолбан-оол эстип бады-ла

барган. Саранын мыл бо сестеринден-не оон каржы-халалым, доектү сеткилдин көскү-тур. «...Айлаңаа Саранын ийиң дөдүгүн чанынга шыдашып, көскө када ыдырып, ботун туттунуп турар-даа, салдыныпкан. Саранын оок көрүжү оңу база алап өрүмөй бээр, сеткилинге долгажып келген дүргөктүң ужуң өлчө октай каашкан».

...Сара хеп-хөвиртен эргиле хонуп келген. Оон күскү нораан тонунун дээңин экинине бон-дөвүрүн бөзүн эстей хона берген...

Карартыр шыймып айткан оурунлар байлаан улам тода ыраакка көзүлүр чүраан. Бо чогаалда диалогтар биле тоожушкунун уран, сырый хол-бааы бот-боттарын дөткөжип турар. Төптөгү маадырын көзүлүг бүдүжүңгө уурааыштырган

Мысыкай, Шурмаа, Серээ-дээр-оол сугларын портреттерин оларын иштиги ирик-сазан моральдыг мөзүлөргө чүгүлдөшпөс көргүскөн ажал чедимчелиг.

Чандык аныктарын эгеленип алгаш, эш-өөрүңте, пилителге хамаарылгазы өскөдөр чорук амыдыралда элден таварышкылаар болгай. Комсомолчу амыдыралы, спортка эң-не идеяныг чораан Шолбан-оол чогуу-на Саранын дүмчүлүн хараар, каржы ажал-ынын салдарында чон каранга көзүлүр өскөдөр. «Оон чуратгай апарганы бодун ап чуртурунун көзүлүр-де иле: ары хөлүгүр-де кара, бажының дүктери ол-60 талзынче азырагы үнүг келпиз, кантарын имистелчеге, хул аразында бир өкүп, бир хып чыдар көс-де. Ажалчыды ийи-хеп-даа кедип чораанын көзүлөс».

Оон дугайында: Ашантар: Чаа эгеленгенде черле ыдыт, уйтуга чедимчел, чуул бээр чүве, «дөрт сөк» апар. Каадайлар: Доруун оол чоруп чор ийиң, ол. Ажылыңа-даа, алган каадыңа-даа аак чок. Чандык эрлер дег, кода-суур кезип, силенелес».

Бир мөзүлөш омур-хөвир бир мөзүлөш байлаада тургустунар. Бо нораа Шолбан-оол биле Айлаңаанын омур-хөвирлери ылаң-ла боттуг амыдыралын үндөмөйттүргөн. Аныктарын амыдыралын, ынакшылын чуртааларын автор хандыр шичилең, чогуур денелге чедир уранчылаан. Хандыктерин бот-боттарына дөмөйлөшпөс, тускайлаан кылдыр тургузуп шыдаан дег бодаар мен. ынакшылыг ажал буруу бодунун сеткип хулээр шаа, бүдүжү-биле хемчээр. Айлаңаа бодунун хууда

ынакшылын чедимче чок болганыга улау-ла ундаравас. Оон кижилерге, амыдыралга ханы ынакшылы, оларга идеяныг оңу чангысырап, кул-раар чорукта чыдашып турар. Маадыр бурууңуң ылын тус-тус характеристикалап турарын тоожуңуң бир чедимчели деп санап болур. Чижээ, Ужар-Ирейниң чутазы оон ажал-чангыс, бүдүжүң чиге тодараткан. Эпте-де «Ээ-таа» деп оон чутазыңа ажылаан аян сөзү бөзүн домкака ажал-бүрү өңү, анын кирип турар.

«...Серээдээр-оол ийи быктын даялгыш, өөдөргө чыгылаң кыргылаан, бажыныг көргүдөп алтырган».

— Эй, бадыр-бөжөк! Чыганочкалаа тоң! Ажалчыте шөптө. Мысыка-ай, көргүзү бер! Мен боларын...

Кижиниң ажалын чутазында база көстүр. Багай мөзүлүг Серээдээр-оолдун арын-

нүүр чөс, чексинчиг ажалын чуртуура, автор оң жаргон-вары-биле шын «будукту» тыппай-дыр.

Комсомолчуларын эки салдарынын ачылында Мысыкай кижиниң ботун кел чыдар. Ол бир-де эртен ажалга арага дилеп ортш, сууруң баштайгы дартын чөрааш калган адамын хөрескелдерин тууду алгаш, шынгыс боданы бээр. «Бо масканы өлүм чалын надың оурун уламчылаан дөдө арттырып каан чадаас ирги бе?» деп айтырыг оңу дүймөтөн.

Комсомолчу оурунатын чалынымга оң кижиниң сеткили оттур. Анаа эвөөс ажалдарын Айлаңаа чедирген... Бо чогаал комсомолчу кижиниң арын-чуруңу, оңу хамааты хулаалгезинге хамаарыштыр чутууа айтырыларын көдүрүп турар деп бодаар мен.

К. ЧЕРЛИН-ООЛ.

Бо хунгү Москва. «Бородино тулчуушкуну» деп музей-панораманың чанында. В. ЕГОРОВТУҢ ФОТОЗУ.

(СЭТА-ның фотохрониказы).

ДЕЛЕГЕЙНИҢ ЗОНА МАРГЫЛДААЗЫ

МАНИЛА. Делегей чемпиону аян эдилээр эргелиг шүгүлдө оюнуарына киркип эрге дөңгө филлиппинерин пайыссылаада эртин турар бо маргылдаада СССР-ниң 4 гроссмейстер—делегей чемпиону чораан В. Спасский, Л. Полугаевский, Ю. Балашов, В. Чешковский олар ойнап

турар. Баргы салгыда Ю. Балашов Канаданың шымдыраакчы П. Байасасты уткап. Л. Полугаевский—В. Чешковский боттарынын аразында ойнаш хаймынашкан. В. Спасский В. Ульманга (ГДР) удуур ойнаа, удуу бурунун аргалары бар кылдыр соңгаарлааткан. Чехословак гроссмейстер В. Горт филлиппин чемпиону Э. Токрен удуу алган. Бразил Э. Мексинг С. Маристи-биле (Италия) хаймынашкан.

Зона маргылдааның үшкү салгында Л. Полугаевский слэан камгалал-биле ойнаш, Тан-Лян-Ания (Сингапур) уткап. Ю. Балашов—В. Чеш-

ковский, В. Спасский—Л. Любевич (Югославия) оларын оюнуары хайым болган.

Соңгаарлааткан оюнуары саналаска амыдылаа Э. Мексинг 2,5 саныг мурнап турар.

Бо зона маргылдааның 15 чурттуг шымдыраакчылар киржи турар. Ойлаңчыларын аразында 19 салгы болур. Олар үш салгыны улаштыр ойнаш, дөрткү хунгүде соңгаарлааткан салгыларын ойнар. Шымдыраакчылар оюндан дашкаар 2 даштавар хушү база берген.

(СЭТА).

ПАРКТЫҢ ШАҢНАЛЫ ДЭЭШ

Кызылда култураның болгаш даштаанын П. Гас-тедло аттыг парктын шаңналы дэеш эгелен шымдыраакчы маргылдаанында 12 киши киржи турар. Баштайгы ийи салгыта 2-2 саныларын апарган башкыларын республикада чемпиону С. Идам. «Дипломант» таланты байылаакчы Л. Олар, «Туудуг кезектери» комбинатта иркеер М. Куулар, бухталдыр В. Кудинов олар маргылдааның артап киркичтерин мурнап турар. С. ДАҢЫЗ.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

МӨГЕ СОСЛАН АНДИЕВ

Чөөрби үш харымг Сослан Андиев хостуг хурештин аар дөңгөжиге хурештир мөгелерин аразында 1976 чылда боду олимпий оюнуарына чутгаалок тийлелгени чедип ап болур мөгелин бирөөн.

Андиев СССР-ниң, оон соонда делегейиниң аныктар аразында чемпион болган соонда Орджахонидеңг мөгелериниң дугайында делегейиниң спортчулары бир ду-гаарында беш чыл бурунгар дылпаш. Чүге мындыг куш-түг болганын Сосландин жур-налистер айтырарга, анык оон мынчаар харымлаан: «Бистаң өб-бүлөүс үңтүг мөге улус».

Шылаң-ла, ажалы, Андиев—улау, 2 м 18 см улау, улау мө-гө-шарыг киши. Оолдары оон дөңгө. Геннадий биле Сергей хостуг хурешке хандышылдыг турганар. Соңу Осеитинде эң-не центерге спорттуң хөвир бо. Хоорай-лыг урууларын спорт шкөө-лө оолдар кирип алган. Оларын тренер Алимбек Дагөв турган. 1973 чылда СССР-ниң Улустарын III

спартакиадазына Геннадий хулэр медалды чаалап алган (ол үеде аар дөңгө Алекс-андр Медведь, Алекс-андр Иваницкий кымы-даа мурнуңче кирбейн турган), оон соолуде чурттуг чемпио-надыга Сергей мөгүн шаң-налга төлтөңг болган.

Сослан мөге киши болурун-га алышкыч бузуреп турганар. Ол баскетболга тергип ойнар (оон улау ам 198 см), хөвс кыргыч чакыттары-биле хурешкен, чыгы-биле ойлап алып турган. Сосландин тренер баштай Алимбек Дагөв турган, оон соонда Соңу Осеитиниң шылдик команданың удуруткуу улау ажалы Геннадий болган.

1972 чылда Мексикте олим-пиадада Александр Медведь соолуг улаа хурешкен, ол-ла үеде Сослан Андиев анык-талын Европа чемпиондыгыга бирги чери алган. Бара-алында чылда Андиев—бичиң улусту аразында СССР-ниң чемпиондыгыга бир дуга-рында кирешкен. Анык ос-тин мөге дүржүлганыг уду-рлыкчыларын чыгы-биле ой-

тан ап, ажал-бүрү аргаларын бичирин, дүргө, чараш ху-решти көргүскөн.

1973 чылда делегей чемпио-нады Тегеранга эгезориниң мурнуңда СССР-ниң шылдик команданың тренери Ан-диевден дөңгөжү киши де-легейде чон деп санап турганар. Делегей маргылдааның мурнуу чарында совет мөге-лер делегей кубогун ойнар алып маргылдаага киркири-биле АКШ-че чорупкан. Алаа баргаш Сослан эң-не аар дөң-гаил Крис Тейлор-биле ху-решкен. Оон дөңгө 112 кг, Тейлоруу 220 кг. Иччалаа-да хурешке Андиев оокта.

СССР-ниң шылдик коман-данын улау тренери Юрий Шахмуратов Сослан Анди-евти дугайында алыч мн-чаар чуттаалган: «Оон техника-ан болган күжү эң-не тер-нин. Ол оожум тоңтуг, коң-чүг чыгит хуреш уезинде бич-е-лаа саздымас, моон соң-гаар хурешкериңиң планын бо-дан алып, Сослан туруу мо-гаар деп чүвени шутт билбес.

Ол бөзүгү боду бүткөп мөге-шымарак киши».

Соңу ийи чылда Андиев чүгө румын мөге Ладислав Шимонга ооктакан. Бо тава-рында Стамбулга делегей мар-гылдаагы болган. Оон дара-азында маргылдаага Андиев Шимону ооктап, бирги чер-ни алган.

Горскиниң көдө ажал-агыг институтун аспиранты, илелер-экономист Сослан Андиев мынчаар чуттаалар: «Мөгелер хурештир залдыг эр-генин баштай артап эрте-кимден бээр беш чыл болду. Бо чылдарың колдуңда ху-н-нө бөлөкчөп кедим. Чангыс-лаа кичээл үспөдүм. Баскетбол болган кросс шыда-мык, каныпалыг болурунга ду-залаш, Штанга, гаштели бо-гаш өскө-лаа спортчу дерп-хөрескелдер база ажалыг болган».

Моңералга болур Олимпиа-дага киржи дөңг белеткенп, Александр Медведьтиң мөдө дамчыды бергеп эстафета-зыг оюнумас дөңг кишилер меп».

В. ГОЛУБЕВ.
(ПМА).

ЧАЙГЫ СПАРТАКИАДА

Улу-Хемде «Куш-ажылдыг хостуг» совхозтун Чогураа суурга спорттун чайгы спарта-киадазы болуп эркен. Алаа өске ажал-агыларын төлө-лери база киришкен.

Баштай волейбол маргыл-дааы болган. Оон түңкөлинде чогураакчылар бирги черни ээлээн. Республиканың хөвчүн волейболчи Төпте Кызыл-ола-га баштаган Арысан коман-дазы ийги чери алган.

«Куш-ажылдыг хостуг» биле «УТНА 25 чылы» совхоз-тарын маңаар ааттарыныг чаржын көрүңчүлөр сенуу-ргаш. Арысан салбырынныг ааттары шаңналдыг черлерни алган.

Бурат хурешке дөңг ажалы-биле «Куш-ажылдыг хостуг» совхозтун мөгез В. Биче-оол, районнуң «Сельхозтехника» каттыгышыныкыныг чолачы-зы Б. Таспаанын, көдөз ажал-агыг техникумунуң су-ругуу В. Эртине бирги чер-лерни ээлээнер.

Тыва хурештин маргылда-азыга 32 шилинде мөге ху-решкен. Чааты ортумак шкөө-зыныг башкызы Николай Мон-гуш шүлгөн. «Куш-ажылдыг хостуг» совхозтун чолачызы Ажы Дөңгөп үжүрүлөшкен.

Совхозтун чайгы спартакиа-дазынга хөвчүн спортчулар киришкен. Ажыл-шчилер солун маргылдааны көрүп, эки дыш-танып алганнар.

Бо маргылдааны организес-таарынга хөвчүн спортчулар көдөз Совет нүүскомунуң дар-газы Д. Калбаң, механик Н. Доспаң, инженер С. Даңзы-Бел-лек телептиг үлүүн кириг-нер.

Н. КЫЗЫЛ-ООЛ.

ХУРЕШ ДУГАЙЫНДА

Тыва хурештин каяа тып-тын келгенин адып шыдаас бис, ол дугайында кайда-даа бижээн. Моон аакта дика үр үеде тывылаан ыады. Ийи-лаа-даа мынчага чедир салгад дачын сайбарал кел-ген. Тыва хуреш чалгы чак-чыларын мөраан, оон чам-дыктары соолуг үеде утунду-руп бар чыдар. Ол дугайында мылаа ыскаа-биле бижип бодаш.

Мөге бижинчиг адын салык-чы киши алаарга олурган че-ридан туруп келген, содак-шудуаңныг баан багаан алгаш, дөңмөжүн үш катан чаксаар. Бирөөдө, дөңмөжүн ишти-ден чаксаар, ол бодаа «аыт» дөңг ол, ийде, дөңмөжүн артыдан чаксаар, «мөге» дөңг ол, үште дөңмөжүн иш-тинден катан чаксаар, «ча-согун» дөңг ол. Эр улау-тун үш спортчу оюну—аыт чары-мы, мөге хуреш, ча адары-

биле маргылаа биле эрте-бурттуг тыва-ларын импел-леп ол чадаас.

Үш чаксанган соонда мөге хуш бодуңуң салыкчылыга дөңг чөтөш, оң холу-биле салыкчыны оң таламы эң-тиден дашыган, мурну-биле ийи бажың дөңгө, содак-шудуаңныг чалгы чакчыны холу-биле салыкчыныг сола-гы эңтиге дашыган база мурну-биле дөңгөш, салыкчы-ны оң таламы эңтиден да-лаштып туруп алып. Бо мөге-биле хурештир киши үстүндө кыкың кылдыр дөңгөш, салыкчыныг солагы эңтиге дашыган туруп алып. Тодар-гайлаарга дүжөшкөк болур. Ол өйдө салыкчы мөгелериниң фамилиязын, адын, шолазын, чуртун алаар. Оон соонда ийи мөге дөңгө дөңг үшү-төр.

Чедер черинге дөңг чөт-көш, хуңгөр дөңгөшкөш, дөң-мөш мурнуңдан, артыдан

чаксаар. «Сөң-биче мен чүт-де ийи-лаа хурешкит» дөңг ол.

Онтаткан киши ол-ла че-ригте турган содак-шудуа-ныг бажы чөтөш турар. Ол өйдө октап алган мөге дөңг чөтөш, хуңгөр дөңгөш-кан, ооктап мөгелерини маңап чөтөш келир.

Бир эвөс ажал кыкы удуг аттыг мөгелер ооктап бодаа, боду оон оң таламы көзүлү-нүң ада-биле эркен, улаш-тыр дөңг чөтөш, хуңгөр дөңгөшкөш олудуңче чөтөш бээр. Улау мөге ооктаада бичи мөгелер оң таламы көзүлү-нүң ада-биле эртенер, дөңг чөтөшкөш хуңгөр дөңгөшкөш олудуңче чөтөш бээр. Бир эвөс ийи дөңг эргелиг мөге-лер таварышкында каймыс мурнай ап чөтөш алганын көзүлүңүң ада-биле эртер.

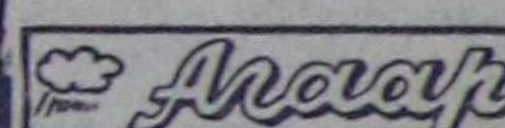
Шөңдө сөс мөге арткадан оң улау мөге киши бодунуң

оонаан аманал азы шиллп алып турган. Бо чылдык май 9-та сөс мөге арткада оңу ажалгаан, ол көрүңчүлөргө солун болган.

Мөгелериниң кедр ийи, содак-шудуаңче олаа элөөнөгү салга эки деп бодаар мен. Ону районнарда амыдырал хандырыла комбинаттарына дараалып ап турар болза чо-гумчалыг. Шөөр килдери боттары-лаа дараал ап болур. Хуреш уезинде кедр ийи-хөв-чүн экинчилер хөмөгөлери республиканың спорт комите-ди спорт шилделери алаа эки.

Үстүңдө мөңг ажалын ху-рештин чакдыг чангыларын катан тургураа тыла хуреш-тин улаа сайырадып, чараш бодураар.

О. ДАҢЫЛ,
национал спорт талазы-биле РСФСР-ниң спорт мастери.

Бөгүн республикага болгаш Кызылга бузуттаар, чагбас.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

КИНО

ИЮНЬ 17-ДЕ

«НАЙРАЛ»: «Ал Клыттың эл белгени» 9.50, 11.40, 13.30, 15.20, 17.10, 19.00, 20.50 шаңтарда.
«ПИОНЕР»: «И операция» 10.45, 12.30, 14.15, 16.00, «Аар-берге сагындыр» 17.45, 19.30, 21.15 шаңтарда.
«КАА-ХЕМ»: «Чаксаалдырылыг кагба» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
«ВОСТОК»: «Кинотыңды» 15.00, «Хоорайжылар» 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
«ЛЕНИН»: «Шынылга бугаар куда» 10.30, 18.20, 20.10 шаңтарда.

Тираж 17.217 ЧАГЫГ 1708.

СОЛУН НЕДЕЛЯДА
6 КАТАП УНЕР

Редакциянын
АДРЕЗИ: ИНДЕКС
667000